

DOBRE KNJIGE; FILMI itd. po izboru P. Legiša

DOBRE ZVOČNE KNJIGE (žal ne v slovenščini)

Na portalu LIBRIVOX:

<https://librivox.org/>

je ogromno prosto dostopnih zvočnih knjig, predvsem v angleščini, nekaj tudi v nemščini in drugih jezikih. Razumljivost posnetega in zvočna kakovost je večinoma dobra, večkrat zelo dobra. Nekateri govorniki – vsi prostovoljci -- imajo igralske sposobnosti in tako dodatno poživijo besedilo. V tem primeru imam od poslušanja več kot od branja. So pa tudi izjeme... Popularne knjige imajo lahko več posnetkov – očitno prvi niso bili dovolj dobri.

Francoski portal zastonjskih zvočnih knjig je:

<http://www.litteratureaudio.com/>.

Tu sta precej snovi prebrala dva profesionalca, moški in ženska. Preostali posnetki so šli skozi recenzijo, tako da slabih ni.

Na vseh teh straneh gre večinoma za knjige, ki so jim potekle avtorske pravice in jih v pisni obliki – v raznih formatih -- najdete tudi na portalu PROJECT GUTENBERG ali pa na INTERNET ARCHIVE:

<http://www.gutenberg.org/>

<https://archive.org/index.php>

Nekaj knjig, ki sem jih z veseljem poslušal, pa so morda pri nas manj znane:

Tobias Smollett: The Expedition of Humphry Clinker – odličen in duhovit roman v pismih iz leta 1771.

Elizabeth von Arnim: Enchanted April --- izvrstno napisana romantična povest, ki bo verjetno še posebno všeč ženskam. Obstaja tudi film, ki je dober. Drugi romani te avtorice me niso prepričali. Sprejemljiva je povest Elizabeth and Her German Garden.

Frederick Douglass: Autobiography --- spomini črnca, ki je v ZDA po mnogih pripetljajih (med drugim ga je »prevzgajal« neki neizprosni pridigar) končno ušel suženjstvu.

Lucy M. Montgomery: Anne of Green Gables --- prisrčna uspešnica, ki jo imamo tudi v slovenščini (Ana z zelene domačije I, II). Kanadska avtorica je napisala vrsto nadaljevanj, katerih kakovost je sčasoma padala. (Ni mi bila všeč Rilla of Ingleside, ki je zame pretirano patriotična, skoraj propagandistična povest iz časa 1. sv. vojne.) Njene kratke zgodbe (Short Stories) so OK.

Thomas Hardy: A Pair of Blue Eyes --- zelo dobro napisan roman s tragičnim koncem.

Luisa M. Alcott: Little Women --- upravičeno eden najbolj priljubljenih ameriških romanov iz druge polovice 19. stoletja. Po njem je bilo posnetih precej filmov.

Charles Dickens: The Old Curiosity Shop --- Na Librivoxu je praktično ves Dickens; edini posnetek, ki sem ga kmalu nehal poslušati, je bil The Chimes.

E. M. Forster: Howard's End --- dobro napisan roman, žal z neprepričljivim, prehitrim in tragičnim koncem.

George Eliot: Daniel Deronda --- dolg roman z dobrimi opisi razmišljanj junakinj in junakov.

F. M. Mayor: The Third Miss Symons --- dobro napisana, bolj žalostna povest o ženski, ki ostane sama.

W. Somerset Maugham: Rain – povest, konfrontacija ameriške prostitutke in fanatičnega misijonarja na otoku v južnem Pacifiku.

Mor Jokai: Eyes like a Sea --- Revolucija na Madžarskem leta 1848, romantika.

Lettres de soldats de la Grande Guerre --- tragična in ganljiva pisma francoskih vojakov v 1. svetovni vojni.

Frances Roe: Letters of an Army Officer's Wife --- dokumenti o življenju na Indijanskih ozemljih v ZDA v letih 1872-1888. Tu lahko zveste, kakšen je bil Divji zahod v resnici.

Katherine Mansfield: The Prelude --- skica, ki v prvem delu zahteva mnogo potrpljenja in pozornosti, saj avtorica opusti uvajanje oseb in dogajanja, obenem pa se izgublja v podrobnostih.

Edward Whymper: Scrambles Amongst the Alps in the Years 1860-69 -- pripoved enega od pionirjev alpinizma, človeka, ki je vodil prvi vzpon na Matterhorn (pri vračanju z vrha se je zgodila tragedija, ki je avtorja očitno prizadela, saj ji posveti mnogo pozornosti). Zaradi slik se spleča pogledati še faksimile knjige na <http://www.gutenberg.org/>.

Franziska Graefin zu Reventlow: Der Selbstmordverein --- odlični monologi, naslovu ustrezen žalosten konec.

James Norman Hall: Kitchener's Mob: Adventures of an American in the British Army -- Američan, prostovoljec v britanski vojski, v strelskih jarkih 1. svetovne vojne.

F. Ossendowski: Of Beasts, Men and Gods --- Sibirija, Mongolija v krču državljanske vojne leta 1921. Avtobiografska, napeta pripoved, morda nekoliko prirejena, saj je bil poljski avtor tajni agent. Deloma iste kraje in čase opisuje tudi Martin Muc v knjigi Skozi Sibirijo (Zgode in nezgode slovenskega vojaka v prvi svetovni vojni, 1935).

Watkin Tench: A Narrative of the Expedition to Botany-Bay - zgodovina prve nasebine (v glavnem kaznjencev) v Avstraliji.

Mary Roberts Rinehart: The Street of Seven Stars -- bolj melanholična zgodba o Američanki, glasbenici, ki tolče revščino in skuša uresničiti svoje ambicije na Dunaju pred I. sv. vojno. Morda po poslušanju človek laže razume boleznost Ivana Cankarja.

Mary Antin: The Promised Land --- avtobiografska pripoved Židinj, ki je odraščala v Getu – ozemlju na zahodu carske Rusije, ki ga Židi brez dovoljenja

niso smeli zapustiti. Kraji in časi ter konflikti so podobni kot v filmu Goslač na strehi (A Fiddler on the Roof). Le da je tu nadaljevanje s preselitvijo v ZDA, ki so Židom nudile svobodo, varnost in možnosti vzpona, ki jih v Rusiji ni bilo.

J. Farnol: The Money Moon --- romantika.

M. Nicholson: The House of a Thousand Candles - sprejemljiva romantika, deloma kriminalka.

M. Robertson: Futility or the Wreck of the Titan --- pustolovska zgodba je bila napisana leta 1898, v njej pa ladja Titan trešči v ledeno goro in potone. (Resnični Titanic se je zgodil leta 1912.)

Oliver Goldsmith: The Vicar of Wakefield --- soap opera iz leta 1762.

Henry Fielding: Tom Jones --- klasika, duhovita zgodba, polna veselja do življenja. Nekatera poglavja so šibkejša.

Par bolj zabavnih knjig:

P. G. Wodehouse: Something New --- prijetno branje.

Sturdy Oak: skupinsko delo več avtorjev – čeprav tega ni opaziti, zabavna, napeta zgodba o politiki in volitvah v ZDA.

Mladinska, otroška literature iz 19. stoletja:

A. E. Blanchard: Sweet Little Maid

R. Connor: Glengarry School Days

C. W. Rankin: The Cinder Pond

Na koncu še nekaj stvari, ki žal niso prosto dostopne. Filme sem si ogledal na televiziji (večinoma na tujih satelitskih kanalih):

DOBRI FILMI:

A. Farhadi: *Fireworks Wednesday* (2007) --- Hišna pomočnica s hribov nad Teheranom pride zjutraj v mesto. Agencija jo pošlje pospravljat k družini s strahotno ljubosumno ženo. Ali jo mož res vara? (Film mi je bil mnogo bolj všeč od sledečega filma - *A Separation*, *Ločitev* - istega režiserja).

Nadine Labaki: *Caramel* (2007) --- libanonski film o frizerskem salonu in ženskah v njem. Odličen je portret dementne ženske, ki manipulira svojo preveč dobrosrčno sorodnico.

Francesco Rosi: *Cristo si è fermato a Eboli* (1979) – zgodba o konfinaciji na jugu Italije v času fašizma. Gian Maria Volonte v glavni vlogi.

J. Becker: *Goupi Mains Rouges* (1943): Črna komedija in detektivska zgodba o podeželskem klanu Goupijev. Enkratna atmosfera, odlični igralci. Podobno kot na kvarnerskem otoku Susku imajo vsi nastopajoči, vključno s prišlekom iz mesta vzdevke.

W. Murnberger: *Der Knochenmann* (2009): Črna komedija iz Avstrije, odlična igra.

Y. Yamada: *The Hidden Blade* (2004): Zelo lep japonski film o samuraju in njegovi ljubezni do ženske iz nižjega stanu - sredi devetnajstega stoletja, ko se obdobje teh v tradiciji ujetih bojevnikov izteka.

DOBRE ANGLEŠKE KNJIGE:

Rody Doyle: *The Van*

Rody Doyle: *The Snapper*

Knjigi sta duhovit prikaz življenja proletarske družine iz revnega predela Dublina. Brezposelna družinska očeta začneta brez dovoljenja prodajati čips iz kombija (1), hčerka zanosi in noče povedati za očeta otroka (2)... Vulgarni jezik zaradi odličnega pripovedovanja zame ni problem – zdi pa se, da nekatere moje prijatelje moti. Da se razumemo, meni gredo angleške humoristične nadaljevanke z lumpenproletarskimi liki na živce, ampak ti knjigi sta druga liga.

DOBRE FRANCOSKE KNJIGE:

Francois Mauriac: Le mystère Frontenac (1933) – družinska zgodba.

Andre Maurois: Le Cercle de famille (1932).